Број 31. У Новом Саду у среду 7. фебруара 1901 Година XXXVI.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију. Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, оа целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Промена министарства у Србији.

Из Београда стиже вест, да је у Србији изведена делимична промена владе. Из досадање владе иступише министри правде, привреде и унутарњих послова, а на њихова места дођоше за сад само два члана: др. Миша Вујић, који ће бити министар спољних послова и Стевановић, председник главне контроле, који ће бити министар унутарњих послова.

„Свадбено министарство“ не беше ни у ком погледу склопљено, да може владати Србијом, а најмање под иоле тежим приликама А Србија се налази данас у тешким политичким, финансијским и спољним приликама. Досадашње министарство беше одвише слабо и у сваком погледу недорасло, да влада дуже времена. Нарочито кад се узме још у обзир, да поједини људи данашњег кабинета беху или врло разних, или никаквих начела.

Она зидарска пословица, да крпеж кућу држи, прешла је данас и на многе политичаре. Но крпеж остаје увек крпеж, и поред њега се сваки час нешто руши и прокисава. То је доказао и досадашњи кабинет у Србији Ако ће да наступи у Србији стање под којим се може живети а напредовати онда је потребно извести на свима пољима веће и коренитије поправке. Нећемо да поновно критикујемо рад досадашње владе на последњој скупштини јер је довољно познато, да је тај рад био пун журбе, неозбиљности и лакомислености. Начело тог рада беше: Дајте само што више новога, а хоће ли то бити и боље, на то се нико није обазирао. О слободоумљу досадашње владе да и не говоримо. Познавајући своју слабост није смела да распише изборе ни за скупштину, него је покушала да влада са Владоновом скупштином, а стрепила је да даде народу макар само слободу штампе. Па опет се на крају завадила између себе и напослетку и сама увидела своје политичко банкротство.

Састав нове владе у Србији, веома је значајан. Дошло је време, када ће се показати, да ли може у Србији да дође до начелног министарства; да ли може да дође у Србији, да саставе кабинет људи једнога духа, који знају шта хоће и имају једну циљ пред очима; да ли могу да саставе кабинет у Србији људи, који уживају народно поверење; људи по спреми јаки и снажни, који ће енергично да покрену развитак Србије у напред, или ће још и даље да траје експериментисање?

Док не дођу у Србији на владу људи скроз јаке спреме и јака духа, донде и опет неће бити речи о слободи народа, јер ће се ти људи бојати да их народна слобода не однесе а без слободе народа не може да буде у Србији ни напретка.

И пријатељи и противници Србије, са великом запетошћу изгледаху данас састав новог министарства, па да се покаже: има ли још наде да се Србија извуче из овог беспримерно јадног положаја, у који је положај увукоше толике неродољубиве и неслободоумне владе.

Ми искрено признајемо, да ово покрпљавање данашњег министарства не може да изазове добар утисак. Истина, да су најслабији људи испали из данашњег министарства и да је улазак Вујићев у нов кабинет велика добит. Али могуће је, да ће доцније и на место министра привреде ући какова јача снага, али кад видимо, где је дошао за министра унутарњих послова Стефановић, чист напредњак, а остао као министар председник Алекса Јовановић, човек управо без начела, онда морамо јако сумњати, да ће моћи да буде заједничког и одлучног рада. Уверени смо, да ће и опет бити неспоразума у самом министарству. Уверени смо, да ће тај неспоразум и обзири, и погађања шкодити у угледу министарства и напретку земље.

Ми и овај крпеж сматрамо као нов излишан експеримент, који неће донети жељена успеха, и који ће се кроз кратко време показати некорисним.

Питање је само докле Србија може издржати оваке иксперименте?

Црна Гора и краљ Милан

У понедељак у вече, добио је кнез Никола из Ниша од краља Александра следећу депешу:

Његовом Краљевском Височанству Књазу Цетиње.

Са тугом у срцу јављам Вашем Краљевском Височанству, да је мој љубазни Отац, Његово Величанство Краљ Милан, данас преминуо у Бечу. Александар.

Кнез Никола исте вечери одговорио је следећом депешом:

Његовом Величанству Александру I. Краљу Србије Ниш.

Искрено учествујем у Твојој дубокој тузи. Незаборавима је она врућа братска заједница, која ме с Твојим покојним Оцем спајала године 1876. и 1877. — у оне дане искушења, мука и напора Срба за ослобођење. У име оних чувстава, оних тежња, у име добра и заједничких наших интереса, ја Ти данас поднашам уверење моје братске љубави, дружбе и вјерног пријатељства. Никола.

На ову депешу краљ Александар одговорио је сутра-дан ово:

Његовом Краљевском Височанству Књазу Цетиње.

Дубоко тронут Твојом пријатељском депешом, којом си ми моју велику тугу у неколико ублажио, ја Те молим да примиш изразе моје најискреније благодарности и уверење мога вјерног пријатељства. Александар.

На уводном месту доноси „Глас Црногорца“ овај чланак:

„У понедељник је преминуо у Бечу Њ. В. први краљ Србије Милан Обреновић, отац Њ. В. краља Александра, који га је за живота заменио на престолу.

Бурни живот и грозничави рад покојнога краља братске нам Србије, с којом се Црна Гора налази у тако тесним везама и по заједничкој прошлости и по заједничким тежњама, да и не спомињемо природну заједницу српскога племена, морао је и на нас утицати, и за то се уздржавамо од опћега суда тога рада, који ће неумитна историја изрећи, када прођу тешке прилике, које се изнад раздробљеног Српства витлају.

Али на његовом свежем гробу не можемо прећутати ону братску заједницу на бојноме пољу у последњем нашем великом рату 1876. године. Оно наше заједничко прегнуће у помоћ већ изнемогле у устанку за ослобођење браће наше у Босни и Херцеговини против силне турске царевине, а без ичије помоћи, осим правице и светости наше ствари, готови да за њу жртвујемо сами себе, и ако није донело жељеног плода, у историји српскога народа остаје златном страницом, исписаном братском слогом, будном националном свести, великодушним одлукама и јуначким делима, којима смо свет задивили, његове симпатије добили, и потврдили наше народне животне силе и наше народне природне неодољиве тежње.

На тој страници је записано и име књаза Милана, који је тада Србију потпуно ослободио и границе јој раширио, и не може га ништа избрисати.

Сећајући се оних историјских дана, се-

† СВЕТОЗАРУ МИЛЕТИЋУ.

Ти ниси свик'о да те људи мазе,
Нити си икад марио за фразе
Ал' шта ћеш пламу, кад у пожар пукне?
И може л' срце, а да не јаукне,
Кад се од њега здрава пола кида,
А друга пола пати без извида?
И к'о очајник крај светог распела,
Ми се хватамо твога мртвог тела,
И страшним вриском нада, што се гасе.
Молимо мртва да нас живе спасе!

Не, ниси ти то, покојниче славни,
Ниси ти умро, него ми кукавни,
Што смо се у се кукавички стисли,
Па живи мремо, без духа, без мисли
И сва нам данас, сва душевна храна:
Гробови наших славних великана.
Немоћни, јадни, невични на жртве,
Ми сад једемо наше миле мртве,
А да нам ова храна не омали —
И тебе ето удес у гроб свали...

И сред тог бола, кад нас сузе гуше,
Нека је хвала теби, силни душе,
Што ни у гробу не умеш да спаваш,
Већ нас и отуд опет — васкрсаваш.

И сав тај јаук, што јаукну данас,
Молитву значи: О, смилуј се на нас!
Смилуј се нашем болу и сузама,
И — *живи вечно с нама и у нама!*

Из „Врача Погађача“. С. Лукин Лазић.

† ДИВ.

Суза над затвореним гробом дра Свет. Милетића.

Шта рекоше? — »Звезда паде сјајна!«
Не верујте, не верујем ни ја.
Звезда пане севом са небеса,
Звезда пане, ал' више — *не сија.*

Али ово, што нам с гроба сијну,
Вечитим ће разбуктат' се жаром.
Ова светлост светлија ј' од звезде;
Та звасмо је *Дивом* — **Светозаром.**

И неки дан, кроз брујање звона,
Кад дрхтаху од стихира гласи,
Ми смо овом гробу обећали,
Чуват' светлост, да се не угаси.

Обећали, да ћемо сви поћи
Оним путем, куд нам *Свеслав* рече;
Обећали продирати циљу;
Док нам крви по жилама тече.

Обећали... имадосмо срца,
И та срца не дрхтнуте пуста
У стопутном празном обећању,
Где и с мртвим испирамо уста.

Ој, а реч би искупит' се дала.
Ал све нешто у »понос« нам вређа,
И за то смо одмах изван гробља
Једно другом — окренули леђа.

Сјајна пратња »какве још не беше«
Разишла се без и једне речи.
А гле ту је, баш на томе гробу,
Могла старе ране да излечи.

Да се руке нешто испружише
И *стискоше братски* преко гроба,
Ала би то красан *венац* био,
Ког' нам некад покидала злоба.

Па када га нисмо за живота
Хтели *Диву* око чела свити,
Требасмо га бар на гробу сплести.
Омладино! *Хоћеш ли та бити?*

Из „Врача Погађача“. **С. Бешевић-Петров.**

ћајући се оног елементарног националног одушевљења, које нас је уједињавало и заносило од Ловћена до Авале по бојним пољанама, сећајући се заједничких мука и жртава, наша је дужност да то и признамо на гробу краља Милана, и да за то пожелимо мир пепелу његовоме и вечни покој души његовој.

А младоме краљу желимо, да у овој његовој великој синовљој жалости сви Срби из његове државе и изван ње допринесу љубављу и оданости, како ће моћи чвршће и успешније одговорити своме великом позиву. Особито очекујемо од Црногораца, који се налазе у Србији, да се овој жељи нашој одазову; и нека знаду, да ћемо сматрати и ценити њихову љубав и оданост према краљу Александру исто као према нашем узвишеном Господару књазу Николи".

Види се, да у Црној Гори чиче све могуће, да се са Србијом успоставе најбољи одношаји.

После погреба Милетићева.

Митрополит рашко-призренски Нићифор изјавио је своје саучешће за др Светозаром Милетићем овим речима: „Најискреније сажаљевам и молићу се Богу за упокој душе великана српског Светозара. Нека милостиви Бог утеши његову децу и родбину. У Цариграду 1. фебруара 1901. године. Митрополит Нићифор.

*

Башахид. Као што је јављено, српска православна црквена општина башахидска одржала је на Сретеније парастос своме великом и негда дичном посланику истога среза др. Светозару Милетићу.

Дивни, пространи храм башахидски беше пун побожна света и колико свечан тренутак наступи, када свештенство и учитељство почеше парастос великом покојнику, у толико жалосније и дирљивије беше кад се зачу са кора тужно „Господи помилуј" и „Со свјати ми". Свакога је морало дирнути, како тужно и са пуно пијетета одстојаше парастос некадањи бирачи Милетићеви, како ганути беху, за губитком родољуба и негда дичне узданице своје!

Народ се заиста лепо одазвао, да последњу пошту поштовања ода своме великом Србину, челик карактеру. Свакога је морало тронути, ко иоле поштено мисли и осећа онај дирљиви говор Паје Милиног, пароха, који је у верним цртама укратко обележио рад, истрајност и челичност рада дра Светозара Милетића. Заиста нас је његова смрт дубоко дирнула, а то се најбоље види по искупљеном народу, који је тако јако осетио тај ненакнадими губитак свој, па је и појмљиво, да се сав народ заталасао, да ода своју последњу, ал достојну пошту свом најбољем и највећем сину; као што је и добро рекао говорник:

„Само је Милетић и мртав био кадар у народу српском то произвести; а ми млађи, који га из читања и причања само знамо — питамо се зачуђени и задивљени, шта је Милетић био кадар произвести у народу свом онда — кад је био пун снаге, пун живота, кад нас је ево и мртав из овог нашег успаваног живота — тако нагло пробудио!!"

Башахид је своје учинио, што је требао и могао учинити, да се бар у неколико одужи сени своме великану и дичном тићу др. Светозару Милетићу.

А ја морам опет с говорником завршити: „Српски народ учинио је све што може, да гроб највећег Србина светао буде, и ако то Милетић тражио није, као што ни целога свога живота ништа за себе тражио није. Његов гроб биће најсветлији, ако Срби и Српство неизнев ре онај дух његов, кога је он у борби за слободу и срећу народа свог — жртвовао. Њему ће у гробу лако бити, ако се ми Срби покажемо, да смо достојни и заслужни тог светлог гроба, највећег Србина и вође народа.

Дух његов треба, да живи и зове увек праве синове рода свог на посао њим започет — а ни данас још недочет. Диштрикћани његови негда дични и при овом тужном спомену за покој измучене душе и напаћена тела његова, кличу са целим Српством, које му спомен слави:

Слава најбољем сину Српском!

Слава најбољем Србину!

и некадањем свом дичном посланику др. Светозару Милетићу! Слава му, на веки слава!!".

Ђ.

Ко је престолонаследник Србије?

У свакој наследној монархији зна се и мора се знати: Ко је престолонаследник? Може наступити случај, да онај, који је до јуче био престолонаследник, сутра више није, јер га је истиснуо млађи по рођењу, али старији по праву. Но, поред свега тога, у свако доба, свака наследна монархија има свога престолонаследника, ван ако је династија сасвим изумрла.

Пита се: Ко је данас престолонаследник Србије? До скора се то није питало јер се узимало, да је престолонаследник краљ Милан и ако се то спорило са многих страна и са доста разлога. Краљица Драга је данас у благословеном стању и сви су изгледи, да ће родити престолонаследника Србији. Али опет: ко је престолонаследник дотле, док она не донесе на свет краљевића?

То је данас по октројисаном уставу, пуковник у пензији, Александар Константиновић. Устав од године 1868 искључио је Карађорђевиће од наследства, чак и за случај, да Обреновићева лоза изумре. За овај последњи случај, прешло би право избора владара, на народну скупштину. Но док има мушких потомака Обреновића, прелази наследство на њих, а ако нема мушких потомака, онда на женску најближу линију. И баш према овом био би за данас наследник престола Александар Константиновић.

Без сумње ће занимати наше читаоце, ако изнесемо овде родословље Обреновића:

Оснивалац Обреновићеве династије био је, као што је познато, кнез Милош. Кнез Милош је имао сина Милана и Михајла, која су оба владала и оба умрла без порода. Он је имао две ћери: Перку и Савку. Перка је удата за Бајића (1842. год.) а Савка за Николића. (Потомци су барон Федор Николић и умрли Милош Бајић.)

Да кнез Милош није имао рођене браће и да није било више Обреновића, наследство престола прешло би по наследном праву после смрти кнеза Михајла на бароне Николиће, т. ј. ако би прешло и у истини.

Но кнез Милош имао је два брата. Старијег брата Јована и млађег брата Јеврема. Јован Обреновић родио се год. 1786. а умро је год 1850. у Н. Саду. И ако је двапут био ожењен, оставио је иза себе само две ћери Стану (рођену 1842. год.) и Ермину, (рођена 1845. год.) Гђа Стана је удова генерала Мајне, а гђа Ермина удова генерала Николића.

Као што се види, ни од Јована Обреновића не беше мушка порода. Зато је прешао престо на мушку лозу најмлађег брата кнеза Милоша, на Јевремова потомка.

Јеврем Обреновић (рођен је 1790.) био је ожењен са Томанијом Богичевићевом, ћерком чувеног војводе Анте Богичевића. Јеврем је имао 5 ћери и једног сина Милоша. Милош се родио 1829. год. а оженио се са ћерком молдавског бојара Катарџије. Он је имао само једног сина Милана. То беше једини Обреновић год. 1868. кад је погинуо кнез Михајло. те је доспео на престо. Све док кнез, односно краљ Милан није имао наследника, био је престолонаследник Александар Константиновић.

Александар Константиновић, унук је Јеврема Обреновића. Јевремова кћи Анка, удала се за Константиновића, и изродила је с њим: Катарину и Александра. То би био Александар Константиновић, данас још најближи сродник краља Александра и ако тек по танкој, женској, крви.

Катарина Константиновић, сестра Алек-

ОПРОШТАЈ

са дром СВЕТОЗАРОМ МИЛЕТИЋЕМ.

Говорио

НА ВРШАЧКОЈ ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ

23. јануара 1901. године

Мита Клицин, учитељ.

Може ли бити тежег растанка, него што је овај? Ох да тешке жалости, ох да велике туге!

Како бесмо радосни, када пре четири године у својој средини угледасмо оног Србина, који је био светиња целом српском народу, чије се име са највећим поштовањем спомиње у свима српским крајевима! Поносили смо се, што бејасмо сретни, да га видимо у својој средини.

Али наша радост за мало би! Немилосрдна смрт отрже га из наше средине за навек. И сама помисао, да бисмо га могли једном изгубити, беше нам страшна, а како ли нам тек мора тешко бити, кад погледамо његово мртво тело! Но Божја воља беше, да се његов велики дух вијне у висине, тамо, где нема болести ни туге, где нема уздисања, него где је живот вечни . . .

И ако знамо, да се не можемо противити вољи Божјој, ипак не можемо да верујемо, да је ово јава, — не можемо, јер нам је дични покојник био тако драг и мио, да нам је тешко веровати, е је и он могао умрети!

Глас о његовој смрти беше за нас, а и за цео српски народ, гром из ведра неба, то беше за нас пораз, какав већ давно нисмо доживели. Слаба је моја снага, а да бих могао оцртати, ко је др. Светозар Милетић био српском народу, а и кад бих хтео да вам то казујем, не бих могао, јер ми је срце пуно бола а душа опхрвана тугом. Али питам: има ли Србина и Српкиње, који не би знали, ко је и шта је био др. Светозар Милетић, који не би могли схватити велики губитак, што нас је задесио са његове изненадне смрти?

Не плаче над његовим одром само ојађена му супруга, уцвељени син и ожалошћена ћерка, не само снаха и зет, нити само мили му анђеоски унучићи, не само сродници и пријатељи, него сва Србадија, јер он није живео само за своју породицу, него за цео српски народ, — а векови пролазе, док се оваки ђетићи појаве.

Наш дични покојник љубио је српски народ свим срцем својим, свом душом својом и свом снагом својом, он је за свој народ живео и на олтар народне среће принео је као жртву своју срећу. Па зар да народ не заплаче над гробом таквог сина свог? А нарочито пак данас, мора да плаче, кад види, да му нема заменика, јер наши дани све су блеђи, а јунаци све су ређи . . .

Име дичног дра Светозара Милетића остаће дубоко урезано у срцима Србадије, његово ће се велико име спомињати док је Срба, његово ће светло име златним словима бити забележено у историји српског народа. Име народног борца дра Светозара Милетића, достојно је, да заузме одлично место у реду дичних имена српских јунака и родољуба.

Па зар да нам не буде тежак растанак са тако дичним покојником? Тешко нам је и претешко! Али не смемо се подати плачу и јауку, већ да се овде, над овим одром, у ком почивају смртни остаци највећег Србина наших дана заверимо: да ћемо његову науку поштовати и по њој се владати. Заверимо се, да ћемо увек ићи његовим стопама, да ћемо сваг да радити за напредак и срећу српског народа, па кад устреба и жртве приносити на олтар народне среће. Само тако радећи одужићемо се њему достојно и само тако бићемо достојни, да спомињемо његово велико име!

Ако је наш дични великан телом и умр'о, живеће за то његова успомена вечито. Његов ће гроб у Новоме Саду бити кандило, из кога ће српском народу светлити пламен српског родољубља. Његово ће име потицати Србе на рад за српску мисао, те ће му свагда моћи свесно кликнути:

Твоја мис'о погинути неће!

А сад, на тужном растанку са дичним покојником при последњем његовом поласку у мили му Нови Сад, кликнимо му:

Вечна ти памјат, дични тићу, Светозаре Милетићу!

Слава ти, највећи Србине наших дана!

сандра Константиновића, још је жива и има бурну прошлост. Она је била са кнезом Михајлом у Топчидеру, кад је кнез Михајло погинуо, те је том приликом рањена из револвера у руку. Доцније се удала за Блазнавца. За њу се говори да је проказала кнезу Милану, да је Блазнавац намерио, да га отрује шољом кафе. После смрти Блазнавчеве, она се удала за генерала Богичевића, који јој беше род по баби. (Јеврем Обреновић беше ожењен Томанијом Богичевићевом). У своје време много се говорило о овом браку и у нашим крајевима, јер је тај брак између рођака склопљен тајно, у Банату у селу Соколовцу. Сад је Катарина Богичевић удова.

Но, да пређемо на „престолонаследника Србије". Александар Константиновић је ожењен гђом Милевом Опујићевом, ћерком некадањег трстанског милијунара. После последњег изненађења прошле године, он је као пуковник отишао у пензију и иностранство, а тако исто и његов син, који беше ађутант краља Александра.

Дабогме, да је то престолонасљедство на доста слабим ногама. Сви су изгледи, да ће бити скорим потиснуто директним наследником, а и иначе, и по уставу од год. 1867. који је само октроисан, и по удаљености сродства, и по положају што га заузима Александар Константиновић, врло би тешко био у стању да ма под каквим приликама реализира то своје наследство престола.

Политички преглед.

Положај у Аустрији. Поричу се вести, да постоји криза у председништву државног сабора. Председништво преговара с вођама појединих странака и како веле, још није са свим искључена могућност, да се дође до споразума. — Председништво ће у четвртак у 10 сах. пре подне, да преда цару изјаву о лојалности. — Из Прага јављају, да је чески покрајински сабор сазван за 1. (14.) април о. г.

Положај у Бугарској. Бугарски листови виде у поступку руског цариградског посланика Синовјева промену досадашње руске политике на Балкану, према чему би Бугарска требала да повуче конвеквенције. — При накнадним изборима за собрање, изабрана су јуче три независна Петровисте и два Стамбуловисте. А при варошким изборима за општинско веће, продрли су владиновци против удружених Цанковиста и Каравеловиста.

Злочини мађедонског комитеа. У прошлом броју јавили смо о оним силним злочинима бугарског мађедонског комитеа, којима су као жртва пали у новије време многи угледни Срби. Јавили смо и то, да је ово дана ножем напао један члан тог комитеа скопског свештеника, Јовановића, јавно на улици и опасно га ранио. Сада јављају из Скопља, да је властима пошло за руком да ухвате тога зликовца. Име му је Антон Хасчијев и члан је извршног одбора бугарско мађедонског комитеа. Свештеник Јовановић је истина тешко рањен но лечници се надају, да ће га одржати у животу.

Рат између Кине и удружених сила. Преговори са Кином теку врло споро, или управо никако, и још је врло далеко онај дан, кога ће се потписати мир. Гроф Валдерсе хоће војним експедицијама да застраши Кинезе. Удружена војска добила је налог да буде спремна за продирање у Кину. Мисли се да ће гроф Валдерсе на пролеће поћи против Тајенфа. Признаје се истина, да је овај пут врло далек и скопчан са великим сметњама, али ће се морати учинити, да би се Кинези застрашили. У преговорима о миру, никако да се пође напред. Непрестано се цела ствар врзе још око тога, на који начин да се казне окривљени кинески велики достојници. Кинески заступници не могу никако да пристану да се Тунфузијанг казни смрћу, већ само да се лиши чина. Осим тога траже, да се ни Чванг јавно не погуби, већ да се осуди да сам себи дође главе, како му се год прохте. Заступници удружених сила не могу на ово да пристану, јер им изгледа одвећ благо. А тако исто не могу да се сложе, на који начин да се одреди одштета, коју има Кина да плати.

Немири у Шпанији. У Шпанији још никако да се утишају узрујани духови, нити су полиција са војском кадри да угуше крваве изгреде. Министарство ће најдуже до среде поднети своју оставку, и опште је мнење да ће Селвела саставити ново министарство. У некојим варошима дошло је до антисемитских изгреда.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. фебруара о. г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу". Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем јануара истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец фебруар обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло

Администрација „Заставе".

Оставина краља Милана. Из Беча јављају телефоном, да ће се ово дана расправити о оставини краља Милана. И како није оставио никакав тестамент, то ће бити једини његов наследник краљ Александар. У бечким посвећеним круговима говоре, да је краљ Милан оставио дуга четири милијуна франака, а није учињено ништа да се овај дуг изравна. И ако је ова вест кратка, она у рукавицама ипак све лепо каже.

Протокол о погребу краља Милана. Пошто је тело краља Милана положено у гробницу манастира Крушедола, написан је протокол, који је печатима снабдевен, а потписан од стране г. Христића, српског посланика у Бечу, г. Хајнриха Милда, заступника министра спољних послова из Беча ритера од Рогаја и г. Анатолија Јанковића, крушедолског архимандрита. Тај протокол гласи:

„Пошто је тело краља Милана донесено у манастир Крушедол и у цркви опојано — спуштено је у гробницу, у којој почивају остатци пок. кнегиње Љубице М. Обреновића, а која се гробница налази одмах при уласку у цркву. Кључеви од сандука предати су на чување архимандриту манастира Крушедола г. Анатолију Јанковићу, коме је предат и оригиналан протокол, којим је утврђена у Бечу индентичност личности упокојеног краља Милана".

Прва служба. Парохијани са Ферикеја молили су рашко-призренског митрополита г. Нићифора да прву службу после посвећења одслужи у цркви св. Апостола у Ферикеју, где је он до скора био патријарашки представник. Г. Нићифор одазвао се њиховој молби и на празник Три Јерарха служио је литургију у поменутој цркви са васеленским патријархом. Том приликом је према Синдагматиону заузео своје место међу митрополитима. После службе г. Нићифор је посетио све чланове Св. Синода и захвалио им на избору. Вративши се у вече са Фанара, г. Н ћифор је посетио посланика Србије г. генерала С. Грујића, где је остао и на вечери.

III. конгрес словенских новинара. Чески перманентни одбор за одржавање конгреса словенских новинара у хабсбуршкој монархији закључио је, да ће се ове године, о Ускрсу, дне 8. априла п. н. кал. и следећих дана, одржати III. конгрес словенских новинара у граду Дубровнику. — На др. Мазуру пала је — већ по одредби II. конгреса одржанога у Кракову г. 1899. — задаћа, да уреди све, што је нужно за сазив III. конгреса. — На когрес имају приступ сви новинари, који активно суделују у ма којем уредништву словенских политичких часописа у монархији. Уредништва нека приопће својим члановима, да ће се у Дубровнику одржати ове године, дне 8. априла п. н. к. и следећих дана, III. конгрес словенских новинара, па да их умоле, да приступе као учесници и свој приступ приопће др. Мазуру у Загреб, најдаље до 8. марта п. н. к. — Они чланови, који желе на конгресу говорити о каквој резолуцији, нека се изволе, уз ознаку резолуције, пријавити најдаље до 15. марта. — По жељи ческога одбора усвојен је предлог, да се, у границама законом допуштеним, припусте, уз посебне улазнице, као гости на конгрес и чланови, који нису новинари, угледне личности, које се политички, литерарно или иначе у јавном животу одликују, неискључив ни госпође ни госпођице.

Зима. Усљед ненадне јаке зиме, како јавља будимпештанско министарство пољопривреде, лед је стао на свима скоро рекама, које се уливају у Дунав. И на Дунаву стао је лед на више места. Тако код Будимпеште од ланчаног моста на више места стоји лед у дужини више километара. Од ланчаног моста на ниже вода је слободна од леда, само што има ледена кора и с једне и с друге стране обале. Дунав стоји од Шердиноса до Пасаве, па и између Баје и Пакса, одатле па све до Оршаве вода је слободна. Дунав свугде опада, осим што је нарастао код Будимпеште, а то се приписује томе, што је лед више ланчаног моста стао.

Земљотрес у Весприму. Из Весприма јављају, да је тамо у суботу између 4 и 5 сахата после подне у три маха био земљотрес и трајао увек по минут и по. Несрећа се није никаква догодила, осим што је црквени торањ па више места пукао и што се расклиматао а земља у пољу што се слегла.

Бурски војници у Петрограду. Пет бурских војника стигли су ових дана после многог лутања и многих патња у Петроград. Руски војници дочекали су ове своје храбре садругове са највећим одушевљењем и најсрдачнијим пријатељством. Ових 5 бурских војника допали су били са још 620 својих другова енглеског ропства, који су их на убојном броду „Каталонији" послали у Цејлон. На путу су Енглези све заробљенике врло мучили и злостављали. Овој петорици пође за руком да побегну с „Каталоније" и да се дочепају једног руског брода, који их је врло срдачно примио и тако су доспели у Петроград. Руски војници врло пазе ове храбре бурске ратнике, носе их што но кажу на длану, и са највећом запетошћу слушају њихово причање о борби у јужној Африци и свирепостима енглеским. Ово је руске војнике још више огорчило против сурових Енглеза.

Мајстори лажног новца. Из Темишвара јављају, да је полицији пошло за руком да похвата читаву дружину која је правила и протуривала лажан новац. Прошле суботе чланови те дружине преплавили су били пијацу својим лажним новцем од 10 и 20 потура. На челу те дружине стоји жена Јелисавета Раштетер. У њеној кући нашла је полиција добро уређену радионицу и више хиљада комади већ направљеног лажног новца.

Колико је људи на свету. По најновијим статистикама на целој земљи нашој живе свега 1566 милиона душа. И то: У Европи: 380 милиона, у Азији: 860 милиона; у Африци 180 милиона; у Америци 140 милиона а у Аустралији 6 милиона.

Ефендија Фалацић. Читамо у београдским листовима: Ефендија Фалацић испустио је своју племениту душу у Малој Азији. Покојни Фалацић био је крви српске и целог свог живота радио је на буђењу српске свести код Срба мухамедове вере. Пред очима нам и сада лебди слика старог оседелог родољуба, код нас познатог под именом Хоџе Фалацића, како ватрено прича о Српству које је доста његовом смрћу изгубило.

Време. Очекивати је и на даље мраз у северним, а местимице, нарочито у јужним крајевима, променљиво време.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ".

Стигли 6. фебруара.

Београд. Министарски кабинет је реконструисан. Јовановић остаје министар-председник. Министри унутарњих послова, правде и трговине Лаза Поповић, Настас Антоновић и Спасић иступају из министарства Јовановић предузима и министарство правде. Министарство спољних послова преузима др. Вујић, посланик при француском двору у Паризу. Министар унутарњих послова постао је Стефановић председник главне контроле.

Беч. Преговори о интерпелацијама о језичком питању нису довели до никаква резултата.

Петроград. Очекује се да ће се ускоро изравнати неспоразум између Русије и Америке у економској политици.

Пекинг. Силе неће да пристану на предлог Кине у ствари казне кривих кинеских принчева.

Париз. „Фигаро" доноси један разговор са кнезом Николом. Кнез је рекао да није истинита вест о савезу Црне Горе, Србије и Бугарске.

Пекинг. Све силе осим Русије и Америке дозволиле су да њихове војске учествују у Валдерсеовој експедицији.

Трговина.

НОВИ САД, 6. фебруара 1901. год. Пшеница прв каквоће фор. 7·——20 н. Пшеница средња фор 7·——— н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 н Наполица ф. 6·——— н. Јечам нови ф. 5·30—50 н Зоб фор. 5·50—60 нов. Кукуруз у зрну нови фо 4·70—80 н. нови у клипови ф. —·——.

Маст 50 фор. Сланина сува 50 фор. дебела г ђена 50 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	32—33 нов.	живе мере
„ средњи . .	30—31 нов.	
„ лаки . . .	28—29 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	30—32 нов.	по клгр.
Јагњци	———	фор по пару.
Овци .	———	фор. по пару.

Стање воде под Новим Садом.

4 фебруара било је	2·00 мет.
5. фебруара било је	1·98 мет.

Званичне белешке будимпештанске берзе.

3. (16. фебруара) 1901.

Пијаца је врло мртва била. Цена је остала непромењена.

Пшеница банатска, нова, каквоћа по хектолитру од 76· до 78· цене од 50 килограма од 7 кр. 30 пот. до 7 кр. 75 п. потиска нова, каквоћа по хектолитру од 76 до 80 цена од 50 килограма од 7 кр. 35 пот. до 7 кр. 95 п.; пештанска, нова, каквоћа по хект. од 76 до 80, цена од 50 килограма од 7 кр. 25 пот. до 7 кр. 85 п.; бачка, нова какв. по хкл. од 76 до 77, цена од 50 кр. од 7 кр. 35 п. до 7 кр. 65 п.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 7 кр. — п. до 7 кр. 30 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 6 кр. 20 п

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 95 п. до 6 кр. 10 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од — кр. — п. до — кр. п.

Репица, цена од 50 кгр. од — кр. — пот. до — кр — пот.

Проја, од — кр. — п. до — кр. — п.

Маст, 58 кгр. 55 кр. — п. до 55 кр. 50 п.

Сланина, 50 кгр. 42 кр. — п. до 43 к. — п.; сушена — кр. — пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 19 кр. — п. до 19 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 19 кр. 25 п. до 19 кр. 50 п. српски пекмез 17 кр. 75 п. до 18 кр. — п.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 33 п
Наполеондори (20 франака)	20 кр. п
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	118 кр. 25 п.
Угарска крунска рента	92 кр. 80 п
Аустријска златна рента	118 кр. 20 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	117 кр. 45 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	240 кр. 65 п.

Књижевна вест.

Изашла је из штампе књига:

ЈЕ ЛИ СРПСКИ НАРОД ДЕГЕНЕРИСАН (ПОКВАРЕН)?

од А. С. Д.

Свеска I.

Издање »Рада«, деонич. друштва за издавање срп. књига и новина у Руми.

Цена је 80 пот., са поштарином 90 пот.

Препродавачи имају 25% рабата.

Поручбине се шаљу на потписаног у Новом Саду.

Коста Лера,
гл. повереник друштва »Рада«.

СРЕТАН БИРТАШ

Књига за бирташе, крчмаре и оне који се баве точењем пића. По свестраном испитивању фабрика где се ракија прави дошао сам до резултата како се прави јевтина, добра, кусна и нешкодљива ракија и то без казана. И 5 литри може се правити. По данашњем закону може свако правити, такође и поједине газде за своју потребу.

Моја књига учи како се прави шљивовица, комовица, кукурузара, вишњача од кајсија, јабука, рум, ликер, коњак, растопчина, сирће, и још 75 врсти. Како се поправљају кисела, судовна, преврнута, теглећа, и без боје вина. О коштању вина и познавању у ком има воде. Цео министарски законик у погледу точења и крчмарења, — пецива ракије са казном, потрошарином меса, пића и т. д. Мин. законик у погледу полицајнога надзора. Књига стаје 6 круна. Ко пошље новце унапред добива 10% попуста и франко. Књига се може добити на сваком језику. Све шпеције могу се добити у мојој трговини. Надајући се многобројној наручбини са штовањем

Радован Поповић,
спецерајска трговина код „Лабуда“
у сопственој кући
НОВИ САД, БАЧКА.

60 4—10

Изишао је 9. број

НЕВЕНА

Чика Змајовина листа.

Цена је „Невену“ на годину **6** круна, на четвртину године **2** круне.

Претплата се шаље уредништву у Загреб.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Поводом непрежаљене смрти мога супруга

ЈОВАНА Ф. КОСТИЋА,

примила сам из свих слојева грађанства, многобројних знакова искреног саучешћа.

Изричући свима, који су овој жалосној свечаности лично суделовали, или ми саучешће своје на други који начин изразили, своју најтоплију захвалност, држим особитом дужношћу захвалити се славном трговачком збору града Новог Сада, као и славном грађ. стрељачком друштву, који су при укопу мога доброг друга, корпоративно суделовали те на сандук венац положили.

76 Удова **Марија Костић.**

Хемијски завод краљ угарског универзитета:

Kristály

Планински извор

СВ. ЛУКИНОГ КУПАТИЛА

У БУДИМПЕШТИ

јесте ванредно чиста, двоструко-угљено кисела

МИНЕРАЛНА ВОДА.

Добија се у шпецерајским трговинама, гостионицама и рестарацијама на жељ. станицама.

У НОВОМ САДУ:

У ТРГОВИНАМА Г. Г.

Стојановића и Радовановића, Браће Вагнера, Д. Коде и З. Арсенића. 628 28—

Од више стотина приповнатих лекара препоручена.

Најукуснија и најјефтинија минерална вода.

ОГЛАСИ.

МЛАДО ДЕВОЈЧЕ

у 16-тој години, које је остало без оца и матере, лепо, здраво, и добро развијено, рад би је удати за ваљаног младог човека, који би могао ако је могуће, да јој њен мираз осигура. Младожења би женидбом дошао у фамилијарну везу са једном трговачком кућом. Девојче добија свега 2000 круна, и то при удаји одма 1300 круна: у име мираза 1000 круна а 300 круна за опрему, а рест од 700 круна, који је осигуран добија после годину дана за 6% камате. Она је обвезана своју малу сестру од 4 године к себи узети до пунолетства, за коју ће месечно хонорар за подржавање добијати. Озбиљне понуде нек се упуте на администрацију „Заставе“ под знаком: **„Сироче“**, са фотографијом, коју ће у своје време натраг добити, под највећом дискрецијом. 64 3—3

СТАН

ЗА ИЗДАВАЊЕ.

Један мали али удобан стан у мојој мањој кући јесте од 1. маја за издавање.

1—1 **Давид Ђурчић**

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Р. МАРКОВИЋА

ЗАГРЕБ Илица 55.

потребује млађег помоћника који 1 или 2 године као помоћник сервира. 69 3 4

Вино из песковитог предела од 1 до 2 год. 22—34 нов. Овогодишње вино по 22—50 нов.

Винова лоза најчистије врсте, у 11 ванредних сорти са свим узреле. Глатких лоза од $2\frac{1}{2}$ фор., па на више. Двогодишње са жилама од 12 фор., па на више.

Оплемењени дудови 2—3—4—5 година сађенице по јачини од 30 до 60 нов. При већем купу попуст од 10—50%.

Оплемењене дуње крупан плод у 7 врсти. Неке моје муштерије хиљадама саде, јер носе ванредно богат род и на сваком земљишту добро успева. На више попуст 10—50 %.

Шпањолске вишње Пандер или керешке вишње. Род истих је омиљен, за укувавање најбоље Цена је младицама од 2—3 4—5 год., између 15 и 50 нов. При већем купу исти рабат као и код дудова.

Праси који се лако отварају. Младице од 2—3 4—5 год. од 15—50 нов. у велико 10—50% попуста

Разних оплемењених воћака крушака, јабука, шљива, кајсија, бресака, трешања, вишања, оплемењених кестенова, високих и ниских по јачини од 15—50 нов. На више знатан попуст.

Пробране оплемењене воћке од 2—3 до 4—5 год. комад од 2, 5, 7, 10, 15 нов.

Разни дивљака. Од 5 ф. 85 новч. до 19 фор. 1000 ком

Багреми 1—2 год., 1000 комади од 3 фор. 50 н., до 12 фор. Огромни број.

За живу ограду гледичеа (бришфова круна) 1—2 год. 100 од 4—14 фор.

За живу ограду Maclura Aurentica. 1000 ком од 5 ф 85—20 фор.

Баштовански алати маказе за виноград и свердла за сађење лозе, даље тестере, баштенских ножева, ножева за каламљење и очење, таблице за обележавање воћа и калам воска може се по јефтиној цени добити.

Препродавци се траже и лајем осим 5—10—20 до 30% попуста и 6 недељни, односно 4—6 месечни почек.

Каталоге и ценовнике разашиље 63 2—5

Unghvary László aus Czegléd.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.